

Cumakan Tımıseyitova

(1929 - 1975)

Cumakan Tımıseyitova, Tyan-Şan (Tanrı Dağları) ili Narın ilçesine bağlı On-Arça köyünde fakir bir çiftçi ailesinde doğdu.

C. Tımıseyitova, 1943 yılında Eçki-Başı adındaki yedi yıllık okulu bitirip, Narın şehrindeki pedagojik okulunu kazandı ve iki sene eğitim gördü. C. Tımıseyitova, 1957 yılından itibaren şiir yazmaya başladı. O andan itibaren il, merkezî gazete - dergilere şiirleri sürekli yayınlandı. "Kırgızistan", "Mektep" yaynevlerinde bir çok kitabı yayınlandı. Birçok eseri Rus diline tercüme edildi.

Tımıseyitova, 1963 yılından itibaren SSCB Yazarlar Birliği üyesidir.

ESERLERİ:

Sıbızgı, Şiirler kitabı, Kırgızmambas, Frunze, 1961, 133s.

Narın tolkundarı (Narın dalgaları), Şiirler Kitabı Kırgızmambas, Frunze, 1963, 35s.

Calkoo Tarançı (Tembel Serçe), Küçük çocuklar için şiirler, Kırgızokuupedmambas, Frunze, 1963, 24s.

Soñ-Köl depteri (Son-Göl defteri), Şiirler ve manzume, Kırgızmambas, Frunze, 1966, 102s.

Şiirler

MEKENİM

Düynönün ak sedeprey burçundamın,
Dürüldöp canıp turgan kurçundamın.
Mekenden ömür alıp, bakıt alıp,
Mekendin tilep turam kulpunganın.

Altın kazık cıldızım bir ömürdö,
Oylonsom, o, mekenim, sen köñüldö.
Cüröktön cılıp agat ısık süyüü,
Cüröktön ır atlat sen cönündö.

Maydandan kaytкан erdey sagındırgan,
Mayaktay sezimimde canıp turgan.
Men sensiz çöldö kalgan can bolmokmun,
Mekenim meerimiñe canım kurman!

KARI ADAM AYTAT

Körüp turam azır cer türgö kirgen,
Ugup turam, Ala-Too küügö kirgen.
Baykap catam baldarım, tañıñ atat,
Bakit caagan kanattuu kündör menen.

Toldu mına kerme too böksörgönüñ,
Toldu mına kubatıñ köçmөndörüm.
Ezelteden bilbegem, körbөгөnmün,
Elüü cılda el mınça özgөrgөнүн.

At tuyagı ötkөndө tuuralgan cer,
Adam kolu çiybegen kuuragan cer.
Taştı carıp, gül çıgıp azır mına,
Tañ kaltırıp aalamdı duulagan cer.

Kızıktırat tört tülük kırlardağı,
Kılkıldaşıp ak dandın ırgalganı.
Toonun koynu tolgon ken, caynagan ot,
Cırgal zaman baldarım, cırgal baarı.

Oy-sezimdi dostukka ıyık koyup,
Büt baardığın dostukka kıyıp koyup.
Intmaktık dooruñdu baştay bersin,
Dostuk degen uluu sözdü biyik koyup!

VATANIM

Dünyanın beyaz sedef gibi köşesindeyim,
Alev alev yanıp tutuşan coşkusundayım.
Vatandan ömür alıp, mutluluk alıp,
Vatanın diliyorum güzelleşmesini.

Kutup yıldızım (benim) bir ömürde,
Düşünürsem, hey, vatanım, sen gönümdede.
Yürekte yulup akar sıcak sevgi,
Yürekte şarkı atılır senin hakkında.

Savaştan dönen er gibi özlettiren,
Deniz feneri gibi hislerimde ışık saçan.
Ben sensiz çölde kalmış can olurum,
Vatanım şefkatine canım kurban!

YAŞLI ADAM SÖYLER

Görüyorum, şimdi yer güzelleşen,
Duyuyorum, Ala-Too düzene gelen.
Fark ediyorum, çocuklarım şafağın söker,
Mutluluk yağın kanatlı günler ile.

Doldu işte, sıra dağlar eksiklerin,
Doldu işte kuvvetin göçmenlerim.
Eskiden beri bilmemişim, görmemişim,
Elli yılda halk bu kadar değiştiğini.

At toynağı geçince çatlayan yer,
İnsan eli değmemiş kuruyan yer.
Taşı yarıp, çiçek açıp şimdi, işte,
Şaşırtıp yer yüzünü gürleyen yer.

İlgini çeker her çeşit mal kırlardaki,
Süzülerek ak buğdayın sallanması.
Dağın bağı dolu maden, her çeşit ot,
Refah zamanı, çocuklarım, saadet hepsi.

Düşünce fikri dostluğa kutsal sayıp,
Her şeyi dostluk için feda edip.
İttifaklı devrini başlattırversin,
Dostluk denen yüce sözü yüksek tutup!

UULUM MENEN SIRDAŞU

Kana, uulum, kandaysıñ sırdaşuuga,
Cakşı menen camandı ılgasıuga.
Camandık - al ileleşip but aldında,
Cakşılıktın orunu - kılđa aşuuda.

Bizden murun kañça adam caralbagan,
Uluulardı sıylaşkan babañ, balam.
Uluulardın oyunday caral, balam,
Ata-enesiz "asmandan tüşkündör" bar,
Ata-enege kılıçtay calañdagan.

Öñünö ak-sarıñın, karalardın,
Özgöçö eki bölüp karabagın.
Baarının tilekleri birdey bolso,
Alarga kızmat kılsañ caraganıñ.

Kam körbö bir başña, bir özüñö,
Kaçırba oñoy turmuş künöösünö.
Arnap koygun bir kelgen ömürüñdü,
Dooruñdun kebelbegen tiröçünö.

ISIK-KÖLDÖN BİR ELES

Ay çıktı toodon suykayıp,
Oltursam kölgö cüz çayıp.
Sürötü köldön körünöt,
Süzgönsüp appak cel kayık.

Beşenem caynap, oy ergip,
Befimdi cuusam boy sergip.
Uuçuma ulam urunup,
Udurguyt tolkun kol berip.

Berçüdöy ençi bugün men,
Betine köldün üñülöm.
İldamda tolkun, suraarım,
İr suzup berçi tübüñön.

Agarıp kümüş tabaktay,
Asmanda cılıp barat Ay.
Eh cırgal eken köl ceegi,
Tursaçı biraz tañ atpay...

KAYRUUSUN BİLSEM EGER MEN

Miñ kayrıp nazik bezengen,
Bulbulğa çetpeyt çeçenden.
Too buzup iştep catsam da,
Tolkundap tıñşay ketem men.

Baykadım kongon daragın,
İzdebey bulbul karaanın
Kayruusun cattap alçuday,
Kadala tıñşap avanın.

Sayradı bulbul tereñden,
Üyröngön kaday çeberden.
Kañçalık bakıt tapmakmın,
Kayruusun bilsem eger men.

Küü tolup cürök süyünüp,
Gül deste sunup cügürüp.
Barmaktay çımçık bolso da,
Baş urgum keldi cügünüp...

OĞLUMLA MUHABBET ETMEK

Hani, oğlum, nasılsın muhabbete,
İyi ile kötüyü seçmelere.
Kötülük, o ilişip ayak altında,
İyiliğin yeri dağın zirvesinde.

Bizden önce kaç insan doğmamış ki,
Büyüklere saygı duyan baban, oğlum.
Büyüklerin istediği gibi ol, oğlum,
Anne babasız, "gökten zembille inenler" var,
Anne babaya kılıç gibi sert davranan.

Rengine beyaz, sarı, siyahların,
Ayrıca ikiye bölüp bakma sakın.
Hepsinin dilekleri aynı olsa,
Onlara hizmet edersen yaradığın.

Gamını yeme tek başına tek kendinin,
Kaçiverme kolay hayat günahına.
Tahsis et bir kez gelen hayatını,
Devrinin sarsılmayan direğine.

ISIK-GÖL'DEN BİR HAYÂL

Ay çıktı dağdan süzülüp,
Otursam göle yüz yıkayıp.
Hayâli gölden gözüdür,
Yüzüyor gibi yelkenli.

Gönlüm açılıp, kalp çarpıp,
Yüzümü yıkarsam, rahatlayıp,
Avucuma sürekli dokunup,
Çırpınır dalga el uzatıp.

Verir gibi miras bugün ben,
Yüzüne gölün eğilirim.
Çabuk ol, dalga, ricam bu,
Şiir çekip ver dibinden.

Ağarıp gümüş tabak gibi,
Göklerde yüzüp gider Ay.
Eh, güzel imiş göl kıyısı,
Dursaydı biraz tan atmadan...

NAĞMESİNİ BİLSEM EĞER BEN

Bin çevirip nazik şakıyan,
Bülbüle yetmez hatipler.
Dağ bozup, çalışıyorsam da,
Duygulanıp dinleyiveririm ben.

Fark ettim konduğu ağacını,
Aramayıp bülbül karaltısını.
Nağmesini ezberleyecekmiş gibi,
Dikilip dinlerim havasını.

Şakıdı bülbül derinden,
Öğrenmiş hangi üstattan.
Ne kadar mutlu olurum,
Nağmesini bilsem eğer ben.

Küt küt atıp kalp sevinip,
Çiçekler sunup koşarak,
Parmak kadar kuş olsa da,
Hürmet etmek istedim eğilip...